

УДК 334.012

А. С. Каменєва, магістр
В. В. Єфременко, к.н.держ.упр., доцент
orcid.org/0000-0003-4407-0767

Донбаська національна академія будівництва і архітектури, м. Краматорськ, Україна
nik@donnaba.edu.ua

ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ РОБОТИ КВП «КРАМАТОРСЬКА ТЕПЛОМЕРЕЖА»

У роботі було розглянуто теоретичні основи житлово-комунального господарства; проаналізовані показники фінансового стану, що дозволило оцінити показники результативності в роботі підприємства; визначено проблеми діяльності підприємства та запропоновані шляхи покращення результативності роботи КВП «Краматорська тепломережа».

Ключові слова: фінансовий стан, КВП «Краматорська тепломережа», результативність.

А. С. Каменева, магістр
В. В. Ефременко, к.н.гос.упр., доцент
orcid.org/0000-0003-4407-0767

Донбасская национальная академия строительства и архитектуры, г. Краматорск, Украина
nik@donnaba.edu.ua

ОЦЕНКА ПОКАЗАТЕЛЕЙ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ РАБОТЫ КВП «КРАМАТОРСКАЯ ТЕПЛОСЕТЬ»

В работе были рассмотрены теоретические основы жилищно-коммунального хозяйства; проанализированы показатели финансового состояния, что позволило оценить показатели результативности в работе предприятия; определены проблемы деятельности предприятия и предложены пути улучшения результативности работы КПП «Краматорская теплосеть».

Ключевые слова: финансовое состояние, КПП «Краматорская теплосеть», результативность..

A. S. Kameneva, masters
V. V. Yefremenko, PhD., Assoc.Professor
orcid.org/0000-0003-4407-0767

Donbas National Academy of Civil Engineering and Architecture, Kramatorsk, Ukraine
nik@donnaba.edu.ua

EVALUATION OF THE PERFORMANCE INDICATORS OF KVP KRAMATORSKA TEPLOMEREZHA

In the article, the theoretical foundations of housing and communal services have been considered; the indicators of financial state have been analyzed, which allowed to evaluate the performance indicators of the enterprise; the problems in the enterprise activity are defined and the ways of improving the performance of the communal production enterprise 'Kramatorska Teplomerezha are determined.

Key words: financial state, 'Kramatorska Teplomerezha', efficiency.

Актуальність дослідження. Особливості діяльності підприємств теплопостачання – низький рівень якості технічної бази, застаріле обладнання, високий знос будівель. Для житлової сфери більшості регіонів держави характерними є низька якість робіт в наданні житлово-комунальних послуг, ситуації, при яких не враховуються інтереси споживачів та підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги для населення та підприємств, неефективність використання наявних ресурсів, відсутність можливостей для населення

поліпшити житлові умови, а відповідно – якість та рівень життя. Тому дослідження питань показників результативності роботи підприємств житлово-комунального господарства є актуальним для споживачів.

Аналіз досліджень. Проблема забезпечення ефективності і результативності діяльності соціально-економічних систем перебувала у центрі досліджень багатьох видатних науковців, але особливо слід відзначити роботи М. Д. Білик [1], Н. М. Богацька [2], Л. Г. Богуш [3], Л. О. Вдовенко [4], О. О. Гетьман [5], Л. В. Дікань [6], Т. Д. Костенко [7] та ін.

Метою роботи є оцінка показників результативності роботи підприємства.

Наукову новизну складають рекомендації щодо підвищення показників результативності роботи комунального підприємства.

Практична цінність полягає у тому, що результати дослідження можуть використовуватись іншими підприємствами, що працюють в житлово-комунальній сфері.

Основна частина. Житлово-комунальне господарство є однією з найважливіших галузей господарського комплексу міста, що забезпечує його життєдіяльність.

У житлово-комунальному господарстві найголовнішими проблемами є незадовільний фінансовий стан підприємств галузі, обумовлений недосконалістю тарифної політики і заборгованістю споживачів усіх рівнів за надані житлово-комунальні послуги. Невирішеними залишаються питання фінансування розвитку, модернізації діючих потужностей водопостачання, водовідведення, міського електротранспорту, інженерних споруд, об'єктів житлового фонду, елементів благоустрою територій [3].

Оцінка результативності роботи підприємств здійснюється на основі традиційних показників і узагальнюючих показників таких, як прибуток, рентабельність. Її оцінка здійснюється на основі нових концепцій: система збалансованих показників, концепція вартості бізнесу, концепція грошових потоків. З точки зору інформаційної забезпеченості та відсутності єдності у підходах оцінки на даний час впровадження цих концепцій в роботу підприємств є проблематичним. Виходячи з зарубіжних наукових шкіл вважається, що моделі оцінки та управління організаційною ефективністю справляють визначальний вплив на формування теоретичних підходів до дослідження результативності. Тому можна стверджувати, що оцінка ефективності репрезентує результати економічної діяльності, а вимірювання результативності виступає як аналітичний інструмент оцінки ефективності. Ця теза пояснює, що проблематика визначення ефективності і результативності не відрізняється, а отже, й оцінка, аналіз та управління є ідентичними [7].

У сфері менеджменту та економіки до 70-80х років минулого століття, провідні світові видання акцентували увагу на відсутності відмінностей між категоріями «ефективність» і «результативність». Але, починаючи з 80-90-х років ХХ ст., ситуація кардинально змінилась таким чином, що в спеціалізованих наукових публікаціях багато вчених віддають перевагу використанню терміну «результативність». Концепції оцінки результативності поступово переростають з аналітичних інструментів в універсальну філософію людської діяльності, у тому числі і в економічному середовищі. При цьому оцінки ефективності теорії і моделі господарської діяльності пов'язуються з прогнозами, конструюванням майбутнього компаній. Зараз концепції дослідження результативності розвиваються під впливом облікових технологій (на базі інформаційних технологій) у

напрямку управління процесами досягнення перспектив підприємств, тобто на процесах реалізації їх потенціалу сьогодні [6].

Використовуються окремі види ресурсів: матеріальні, трудові, фінансові, а також грошові кошти для здійснення виробничої, науково-дослідної й комерційної діяльності підприємства. Матеріальні ресурси є основою процесів виробництва. Зазвичай, формування їх здійснюється за рахунок різних джерел: власного капіталу підприємства, позичених і залучених фінансових ресурсів.

Усі види перелічених джерел на рис. 1 беруть участь не тільки у формуванні активів підприємства, а й в здійсненні його виробничо-господарської діяльності з метою одержання відповідного доходу, прибутку [7].

Рисунок 1 – Склад фінансових ресурсів підприємства [7]

Під фінансовими ресурсами розуміється загальна сума власного, позиченого й залученого капіталу, що використовується підприємствами для формування своїх активів і здійснення виробничо-господарської діяльності з метою одержання прибутку. Склад фінансових ресурсів, їх обсяги залежать від виду й розміру підприємства, виду його діяльності, обсягів виробництва. Чим більший обсяг виробництва і вища ефективність роботи підприємства, тим більшим є обсяг власних фінансових ресурсів, і навпаки [2].

Структура капіталу також суттєво залежить від стану фінансового ринку. Якщо на розвинених фінансових ринках доступ підприємства до ринку позикового капіталу практично необмежений, у країнах із перехідною економікою важко забезпечити достатній рівень фінансування за рахунок позик. Розглянемо структуру фінансових ресурсів на КВП «Краматорська тепломережа» (рис. 2).

Задовільний фінансовий стан підприємства: платоспроможність, фінансову стійкість, ліквідність і рентабельність визначають наявність достатнього обсягу фінансових ресурсів та їх ефективне використання. Виходячи з цього, найважливішим завданням підприємств є пошук резервів збільшення власних фінансових ресурсів і найкращого їх використання з метою підвищення ефективності роботи підприємства [2].

Рисунок 2 – Структура фінансових ресурсів за 2016-2017 рр., тис. грн.

Можна зробити висновок, що загальна кількість фінансових ресурсів збільшилась і складає 76 607 тис. грн. – 2016 рік, 87 424 тис. грн. – 2017 рік. Цьому сприяли такі показники, як власні фінансові ресурси, які у 2017 році у порівнянні з 2016 роком зменшились на 1 378 тис. грн., або на 13,6 %. Запозичені фінансові ресурси у 2016 році склали 1 315 тис. грн., а у 2017 дорівнюють 0. Залученими фінансовими ресурсами є кошти, які знаходяться в обігу підприємства та не належать підприємству, вони в 2017 році в порівнянні з 2016 роком збільшились на 13 510 тис. грн., або на 20,7 %.

Динаміку окремих показників фінансових ресурсів КВП «Краматорська тепломережа» представлено на рис. 3.

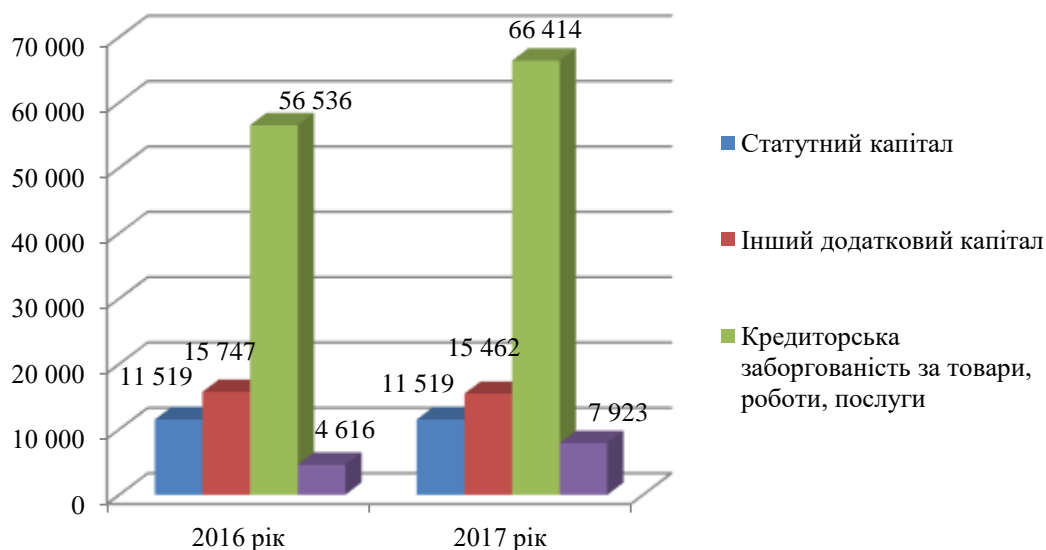

Рисунок 3 – Динаміка фінансових ресурсів підприємства за 2016-2017 рр., тис. грн.

Як бачимо з рис. 3 найбільш питому вагу становить кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги і становить у 2016 році – 56 536 тис. грн., а у 2017 році – 66 414 тис. грн. Статутний капітал за 2016–2017 роки залишився не змінним і складає 11 519 тис. грн. Короткострокові кредити на 2016 рік становили 1 315 тис. грн., а у 2017 році їх виплатили і зараз вони дорівнюють 0.

Інші поточні зобов'язання навпаки зросли у 2016 році. Вони становили 4 616 тис. грн., а у 2017 році 7 923 тис. грн., що у порівнянні з минулим роком збільшились на 71,6 %.

Динаміка фінансових результатів підприємства в даному дослідженні розглядається за 2016 – 2017 рр. (табл. 1).

Таблиця 1.

Динаміка фінансових результатів діяльності
КВП «Краматорська тепломережа» за 2016–2017 рр., тис. грн.

№	Показники	Роки		Абсолютне відхилення (+,-)	Відносне відхилення, %
		2016	2017		
1.	Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	55 059	68 051	12 992	23,6
2.	Податок на додану вартість	9 910	12 249	2 339	23,6
3.	Чистий дохід	45 149	55 802	10 653	23,6
4.	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	58 697	69 974	11 277	19,2
5.	Валовий прибуток (збиток)	-3 638	-1 923	1 715	47,1
6.	Інші операційні доходи	331	1 126	795	240,2

№	Показники	Роки		Абсолютне відхилення (+,-)	Відносне відхилення, %
		2016	2017		
7.	Інші операційні витрати	2 517	1 136	-1 381	-54,9
8.	Фінансові результати від операційної діяльності	-9 380	-5 862	3 518	37,5
9.	Інші фінансові доходи	2	1	-1	-50
10.	Інші доходи	990	3 974	2 984	301,4
11.	Фінансові витрати	295	61	234	79,3
12.	Інші витрати	270	48	222	82,2
13.	Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	-8 953	-1 996	6 957	77,7
14.	Податок на прибуток від звичайної діяльності	13	-	13	100
15.	Чистий прибуток (збиток)	-8 966	-1 996	6 970	77,7

Прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов’язані з ними витрати, а збиток – це перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати [1]. На досліджуваному підприємстві за 2016-2017 рр. присутній чистий збиток у сумі 8 966 тис. грн. та 1 996 тис. грн. Тобто з табл. 1 видно, що у 2017 році ситуація трохи змінилась на краще, чистий збиток зменшився на 6 970 тис. грн., або на 77,7 %. Цьому сприяло те, що у 2017 році збільшились надходження від інших операційних доходів на 795 тис. грн., збільшились інші доходи на суму 2 984 тис. грн., зменшились фінансові та інші витрати на 234 тис. грн. та 222 тис. грн. відповідно. Хоч і в 2017 р. ситуація з чистим збитком дещо покращилась, але все одно немає прибутку від підприємницької діяльності і це дуже негативне явище.

Прибуток для підприємства формується з наступних джерел:

- джерелом фінансових ресурсів;
- джерелом створення фондів підприємства (накопичення, споживання, розвитку та ін.) і є фондоутворюючим показником;
- джерелом матеріального стимулювання трудового колективу;
- джерелом формування майна, капіталу;
- джерелом для працівників підприємства трудових і соціальних пільг;
- співвідношення прибутку з іншими показниками такими, як витратами, основними і оборотними фондами, об’ємом продажів, виручкою від реалізації продукції і послуг та ін. дозволять визначити ефективність використання ресурсів підприємства;
- прибуток характеризує досягнення ефекту в результаті виробничо-експлуатаційної діяльності і включає в собі всі сторони діяльності підприємства [1].

Також проаналізуємо формування прибутку на КВП «Краматорська тепломережа» за 2016 – 2017 рр. на основі наведених даних в табл. 1. Розглянувши табл. 1 можна простежити, що фінансові результати підприємства значно змінювались протягом двох останніх років. Так, у 2016 році чистий дохід від реалізації продукції становив 45 149 тис. грн., а у 2017 році становить 55 802 тис. грн. Тобто за рік чистий дохід виріс на 10 653 тис. грн., або на 23,6 %.

Результати дослідження дозволяють зробити наступні висновки. Проаналізувавши основні показники діяльності підприємства, були виявлені такі проблеми, як невідповідність затверджених тарифів на послуги тепlopостачання для населення своїй фактичній собівартості, застаріла технічна база, дебіторська та кредиторська заборгованість. Також, вироблення та витрачання теплової енергії є прямим підтвердженням неефективного використання великих парових та теплових мереж, яке призводить до перевитрат усіх наявних ресурсів і яким є вже багато ефективних альтернатив [4].

Також були запропоновані шляхи удосконалення результативності роботи підприємства КВП «Краматорська тепломережа». На основі визначених проблем його функціонування й на основі цих даних виявленні шляхи вирішення цих проблем, що в свою чергу й стало головним чинником підвищення ефективності діяльності аналізованого підприємства. Для збільшення прибутку на підприємстві необхідно максимізувати доходи власників в поточному і перспективному періоді. Дана мета повинна забезпечувати задоволення інтересів не тільки власників підприємства, але держави і персоналу підприємства. Для підвищення ефективності діяльності

КВП «Краматорська тепломережа» треба вирішити ряд завдань, а саме:

- 1) модернізація та реконструкція обладнання;
- 2) заміна теплових мереж на сучасні;
- 3) заміна старих котлів на більш продуктивні нові;
- 4) ізоляційне утеплення теплових мереж;
- 5) пропаганда для залучення населення до раціонального використання ресурсів та енергозберігаючих технологій;
- 6) розробка проектів з дерегуляції з сторони влади;
- 7) дотримання норм обліку виробленої енергії.

Література

1. Білик М. Д. Фінансові результати діяльності малих підприємств: оцінка та прогнозування / Монографія, Київ: ПанТот, 2015. 280 с.
2. Богацька Н. М. Фінансовий стан підприємства та шляхи його покращення / Н. М. Богацька, О. В. Галюк // «Молодий вчений». – 2013. – № 2(02). – С. 12-16.
3. Богуш Л. Г. Житлово-комунальне господарство в Україні: напрями та проблеми реформування і розвитку / Електронний журнал «Ефективна економіка» № 12, 2013 // URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2649>.
4. Вдовенко Л. О., Сушко Н. М., Фаюра Н. Д. Фінанси / Навч. посіб. – Київ: Центр учбової літератури, 2014. 152 с.
5. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 488 с.
6. Дікань Л. В., Вороніна О. О. Фінансовий результат підприємств: теоретичні узагальнення та прикладний аналіз: монографія. Харків, 2016. 92 с.
7. Економічний аналіз й діагностика стану сучасного підприємства: навч. посіб. 2-ге вид. перероб. та допов. / Т. Д. Костенко, Є. О. Підгора, В. С. Рижиков [та ін.]. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 400 с.